

„romboló“ hatásának. „Először is tisztázni kell — írja —, hogy milyen viszony van a Komintern és a szovjet kormány között? Úgy látszik, hogy a kettő egy és ugyanaz. Ez azt jelenti, hogy a Moszkva és Berlin közötti szerződés nem végeleges és a szovjet kormány mögött tulajdonképpen a romboló tevékenységet folytató kommunizmus rejtőzik.“ A továbbiak során Gayda csodálkozik a Szovjetunió logikátlan magatartása miatt. Hogyan lehetséges az, hogy épp a Szovjetunió mennydörög legjobban a kapitalista államok ellen és közben egyike a leggazdagabb országoknak?

Kissé furcsán hangzik ez egy híres közíró tollából, akinek tisztában kellene lennie az egyén és az állam gazdagsága közötti különbséggel. No meg hát nem éppen a legjobb szovjet-ellenes propaganda a Szovjetunió gazdagságát emlegetni.

Érdekes, és minden bizonnyal az olasz kormánykörök álláspontját fedi Gayda cikkének a balkán-kérdéssel foglalkozó része. „A Komintern proklamációja éles ellentétben van a Szovjet dunai és balkáni politikájával. Olaszország magatartása megakadályozza a háborút, Oroszország kiterjeszti azt . . .“ A cikk hangja arra enged következtetni, hogy egyedül Olaszország védheti meg a balkáni államok semlegességét. Mindenesetre figyelemreméltó, hogy az olasz politikai körök is számítanak a Balkánon Oroszországgal találkozni.

Szubotica, 1939. november 20.

Szántó Árpád

Könyvszemle

Michail Solochov:

Új barázdát szánt az eke
(Prager-kiadás)

M. Solochov a jelenkori szovjet-orosz regényírók egyik legkiválóbb alakja, nevét a „Csendes Don“ regényével tette világhírűvé. Míg a „Csendes Don“ a világháború és az azt követő polgárháborúk hősi kerának remekbe foglalt leírása, addig az „Új barázdát szánt az eke“ a parasztgazdaságok kollektivizálásának szocialista realizmussal megírt örök értékű regénye. Annyi élet, annyi emberi jó és rossz tulajdonság jut itt kifejezésre, hogy az olvasó sokszor úgy érzi, nem is regényt olvas; leírásuk ugyanis a legapróbb részletekig valóságos és megkapóan érdekes.

A győzedelmes forradalom után, majdnem tíz esztendőn keresztül igyekeztek eltakarítani a világhá-

ború és polgárháború pusztításait és az orosz faluban is hozzálátnak az új termelési mód — a kollektivizálás — alkalmazásához. Bármennyire is haladó, nagyperspektivákat kibontakoztató legyen is ez az új termelési mód, a falu pároszttságában, osztálytagozódásának megfelelőleg pártfogásra, illetve ellenzésre talál. Az osztályharc a forradalom után is tovább folyik a falun, csupán új formákat nyer; az elnyomottak veszik kezükbe a termelés irányítását a politikai hatalommal együtt, viszont a régi rendszer kiváltságosai — a zsíros parasztok, kulákok — az őket segítő középparasztok egy részével megragadnak minden alkalmat a szociális építés megakadályozására. Ezért következnek be a kulákok száműzetése olyan messzi vidékre, ahol hecsületes munkával új életet kezdhetnek, miután osztálykiváltságaitól végrelesen megfosztva minden összeköttetésüket elvesztik régi falujukkal. Szellemük

ugyan részben még ott marad s néhány középparaszt magántulajdon imádatában nyilvánul meg; nekik is bár 100%-os érdekük a kollektivizálódás — mezőgazdasági gépeik és állataik hiánya folytán — szellemi kapcsolataik az új rendszerrel még nem olyan erősek, hogy ezeket a maradványokat le is tudnák magukban küzdeni.

Az új rendszer elleni összeesküvés tovább folyik a regény első scenáitól az utolsóig a volt kozák tisztek személyében, akik az események folyamán tapasztalhatják, hogy az ő idejük lejárt s az élő valóság erősebb az ő kétes értékű ígéreteiknél. A legnagyobb csalódás akkor éri őket, amikor a kezdeti túlkapasok és a kulák agitáció folytán elégedetlen parasztok Sztalin nyílt levele után frontot változtatnak. „Megszédülve az eredményektől” így kezdi levelét és felsorolja — súlyos kritikával illetve — az elkövetett hibákat, mint a kollektivizálás gyermekbetegeit, de egyben megmutatja az utat is azok jóvátételére.

Az első évi vetőmag beszolgáltatás nagy nehézségeket okoz az új kolhozoknak s igazi önfeláldozás és proletár türelem kell ahhoz, hogy a kulák propaganda által felizgatott tömeget úgy fékezze meg, hogy ebből minél kevesebb kár hárvuljon a köze; de még nagyobb munkára, heroizmusra van szükség akkor, amikor a kellő fegyvelés és öntudat híján a szántást rosszul és lassan végző csoport munkateljesítményét kell felfokozni.

Davidov párttag, városi munkás, aki a fegyelmet és áldozatkészséget az ipari újraépítés frontján sajtóította el, a legnagyobb szellemi s ha kell fizikai munkateljesítményekre képes; odaáll az eke szarvához és bár soha nem próbálta, de felszántja azt az egynegyed hektárt, amely a napi átlag munkateljesítménye kell hogy legyen ehhez a munkához szokott földművesparasztoknak.

Nagulmov szintén párttag, falusi

paraszt, akit a polgárháborúban kifejtett hősiessége juttatott a párba; lelkesedése nem kisebb ugyan Davidovénál, de cselekedeteiben hiányzik a megfontoltság és előrelátás; s megdöbbenés nélkül az inzultsuai miatt egy időre ki is zárják a pártból.

Jakob Lukics középparaszt a tiszteli konspiráció eszköze, szolgálatait felajánlja ugyan a kolhozoknak s látszólagos működésével megszerzi a vezetőség bizalmát, de minden cselekedetében szabotál. Lakásán rejtgetti az összeesküvők vezetőit, akik végül lerongyolódva, küszködve neki is már csak terhére vannak. Még számos élethű alakja van a regénynek, akik együtt kiegészítik az orosz falu képét 1930-ban a kollektivizálás első esztendejében.

Ki kell még emelnünk azt a gyönyörű nyelvet, amellyel a szerző helyenként, egyenesen olkápáztatja az olvasót: leíró művészetének ezen erőnye még csak értékesebbé teszi ezt a kiválóan tehetséges orosz író.

Tamás Aladár fordítása szépségében méltán társul az eredeti mellé.

Antonovics Dezső

★

Urbán Milo: Az élő ostor

Az élő ostor, a háború, ma ismét suhog az emberiség egy részének meggörnyedt hátán. Minden suhintása vér és vér, nyomor és boldogtalanság... két kis kötetben mennyi szerencsétlenség! A könyv elég későn (szlovák nyelven 1927-ben jelent meg) került Szlovákia Rezső fordításában a magyar közönség elé, de még mindig elég korán, ahogy tiltó szavát felcsempelje az októberi észirózás forradalom sárhataposása ellen.

Az élő ostor megújító suhogását csak kis területen mutatja be Urbán.

Ráztok árvameggel kis falu, szegény szlovák nép lakia. Ebből a kis faluból vetíti ki fényezőjét a háborús évek sűrű sötétiségére,